

MEERJARENPLAN

Phrenos meerjarenbeleid 2021-2023 – een plan in ontwikkeling

November 2021

kenniscentrum
phrenos

Phrenos meerjarenbeleid 2021-2023

Inleiding

Kenniscentrum Phrenos beoogt het persoonlijk herstel en de maatschappelijke participatie van mensen met ernstige psychische problemen¹ te bevorderen. Onze visie is te streven naar een samenleving waarin mensen met een ernstige psychische problemen worden geaccepteerd, gelijkwaardig kunnen participeren en zorg krijgen die hun herstel ondersteunt. Herstel gaat over het opbouwen van een betekenisvol leven, gedefinieerd door de persoon zelf, al of niet met doorlopende of terugkerende symptomen of problemen. De zorg en ondersteuning voor deze groep burgers is steeds in ontwikkeling, en daarmee ook de kennis die nodig is voor goede zorg en ondersteuning. Het gaat in Nederland om ongeveer 210.000 mensen, waarvan de helft (53%) vrouw, met een gemiddelde leeftijd van 48 jaar, waarvan 85% zelfstandig woont met ambulante zorg (www.vektis.nl). Dat is ongeveer een kwart van alle mensen in ggz als je ondersteuning bij de POH GGZ niet mee rekent of 16% als je dat wel doet (LMA, 2020).

Phrenos is een kenniscentrum met 36 deelnemende instellingen (www.kenniscentrumphrenos.nl). Phrenos heeft een onafhankelijk bestuur met vertegenwoordigers vanuit verschillende belangrijke perspectieven (ervaringsdeskundigheid, ggz-behandeling en begeleiding, sociaal domein, zorgverzekeraars). Het bureau bestaat uit 18 medewerkers (12 FTE) onder leiding van een duo-directie (wetenschap en algemeen). In dit meerjarenprogramma presenteren wij de zes thema's waaromheen de activiteiten van Phrenos worden georganiseerd: Participatie en Rehabilitatie, Goede zorg, Herstelondersteuning en ervaringsdeskundigheid, Mensenrechten en destigmatisering, Ggz en sociaal domein, en Zorggerelateerde preventie.

Deze deelnemende instellingen zijn de belangrijkste partners van Phrenos. Zij kunnen deelnemen aan de activiteiten en netwerken van Phrenos, en krijgen korting op de betaalde diensten en opleidingen die Phrenos uitvoert (bv. IPS, WRAP, congressen). De deelnemende instellingen zijn vertegenwoordigd in de Deelnemersraad.

We verwachten in de jaren 2022 en 2023 de verbinding tussen kennis en praktijk nog beter tot stand te kunnen brengen. Of we daarbij goed op koers blijven gaan we actief volgen en evalueren met de Deelnemersraad.

De belangrijkste doelgroep van Kenniscentrum Phrenos zijn (ervaringsdeskundige) professionals die een rol spelen in de behandeling, begeleiding en ondersteuning van mensen met ernstige psychische problemen. Dat kunnen professionals zijn die werkzaam zijn in de ggz, maar ook in het sociaal domein of van werk & inkomen. Daarnaast hebben cliënten en naasten een belangrijke plek in het zorgnetwerk én in de uitvoering van zorg (zoals informele zorg en vele vormen van zelfhulp) en zijn zij dus ook belangrijke partners onze activiteiten.

---

¹ Wij kiezen voor de term ernstige psychische problemen in lijn met de internationale literatuur (severe mental health problems)

Onze missie

Missie van Phrenos

Phrenos wil bijdragen aan een samenleving waarin begrip is voor mensen met ernstige psychische problemen en maatschappelijke ontwrichting voor hen zo veel mogelijk voorkomen wordt. In dat licht zal Phrenos helpen om achterstanden van mensen met ernstig psychische problemen weg te werken, de behandeling, begeleiding en ondersteuning te verbeteren en zo bij te dragen aan herstel, empowerment en inclusie.

- *Dit doet Phrenos door samen met deelnemende partners kennis te ontwikkelen, verzamelen, verspreiden en doen toepassen die relevant is voor herstel, empowerment en sociale inclusie van deze groep. Hiertoe wordt wetenschappelijke, praktijk- en ervaringskennis ingezet.*
- *Gebruikmakend van deze kennis levert Phrenos een bijdrage aan het beïnvloeden van beleid op alle relevante terreinen en verbindt Phrenos zich met andere initiatieven die zich richten op herstel.*

Achterstand

De missie van Phrenos weerspiegelt de complexiteit waar mensen met ernstige psychische problemen zich in het dagelijks leven voor zien gesteld. Zij hebben dezelfde levenswensen als andere Nederlanders, maar hebben doorgaans een grotere afstand te overbruggen om deze te realiseren. Naast achterstanden in psychische en lichamelijke gezondheid, hebben velen een beperkt netwerk, geringe middelen en weinig maatschappelijke rollen. Zij zijn veel vaker dan andere Nederlanders dakloos, arm, zonder werk, eenzaam en slachtoffer van misdrijven. Ook worden zij dikwijls met sociale uitsluiting en stigma geconfronteerd. Velen van hen ervaren een gebrek aan zingeving en toekomstperspectief. Dat is niet alleen het gevolg van hun eigen beperkingen maar evenzeer van de onmacht en barrières bij anderen.

Mensen met ernstige psychische problemen staan -samen met hun naasten- voor de uitdaging om passende hulp te zoeken voor problemen op verschillende levensgebieden (psychische en somatische gezondheid, inkomen, werk, daginvulling, wonen en sociale relaties, existentiële vragen). Daarvoor zijn zij aangewezen op formele en informele zorg, ondersteuning en begeleiding vanuit verschillende organisaties, wettelijke kaders en bekostigingsstructuren. De benodigde samenhang en afstemming tussen deze kaders en structuren laten in de praktijk echter vaak te wensen over. Als goede afstemming achterwege blijft, bestaat het risico dat de zorg en ondersteuning voor mensen met ernstige psychische problemen versnipperd wordt aangeboden, dat mensen verwaarloosd worden, niet de behandeling of ondersteuning krijgen die ze willen, een perspectief op herstel verdwijnt en dat er weinig zicht is op veiligheidsrisico's (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 2020; Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving, 2020; Raad voor de Veiligheid, 2019). Ondanks een lichte stijging in zelfstandiger wonen in de samenleving, gaat dit niet gepaard met een opbouw aan bijbehorende ambulante zorg of een toename van (een gevoel van) inclusie (Hulsbosch e.a., LMA, 2021).

Verbinding is nodig maar komt niet vanzelf

In 2014 gaf het rapport *Over de brug* een duidelijke visie op wat er nodig is om herstel, positieve gezondheid en kwaliteit van leven van mensen met ernstige psychische problemen te verbeteren. Centrale gedachte in dit rapport was dat de ggz zich zou moeten verbinden met de samenleving, met

name met het sociaal domein. De visie van Phrenos sluit hier naadloos bij aan.

Begin 2021, ruim 6 jaar later, concluderen we met de projectgroep van 'Over de brug' dat de visie vruchtbare bodem heeft gevonden in veel regionale en landelijke initiatieven. Maar we stellen helaas ook vast dat er in het dagelijks leven van mensen met ernstige psychische problemen nog onvoldoende is veranderd en dat de veelheid aan initiatieven kan leiden tot nog meer onbedoelde versnippering. Mensen voelen zich niet gehoord of geïnformeerd over keuzes in hun behandeling (MIND, 2020). Beleidsstukken en mooie initiatieven, generaliseren nog weinig naar de dagelijkse praktijk. Bevlogenheid loopt nog makkelijk vast op de bestaande structuren en patronen. Het is daarom nodig om goede praktijken veel zichtbaarder te maken, van elkaar te leren en breder te implementeren.

Zo veel partijen zijn betrokken bij de zorg voor mensen met complexe ggz problemen, dat de vraag rijst of de ggz problematiek óf de organisatie van de GGZ voor complexiteit zorgt. Op het niveau van het individu is het eenvoudig te zien dat een stabiel (t)huis, bestaanszekerheid, gezondheid, sociale contacten en een daginvulling met elkaar samenhangen. In de organisatorische, financiële en beleidsstructuur is dat echter niet zo. Geen enkele partij kan de benodigde transformatie in de zorg en in de samenleving in z'n eentje voor elkaar krijgen. Veel partijen vertegenwoordigen een branche of beroepsgroep of hebben een specifieke taak. Phrenos is vaak de verbindende schakel tussen deze partijen. Op basis van wetenschappelijke, ervarings-, en professionele kennis slaan we een brug tussen de verschillende partijen én tussen praktijk en beleid. Door een dialoog op gang te brengen tussen de verschillende perspectieven, verandert de praktijk.

Meerwaarde: kennis en praktijk verbinden, versterken en zichtbaar zijn in het veld

Phrenos heeft als kenniscentrum de rol om de ontwikkeling en toepassing van kennis te versterken, en deze te verbinden met de praktijk (van behandeling, begeleiding en ondersteuning).

De meerwaarde van Phrenos voor het veld is het bundelen van de beschikbare bronnen van kennis, het ontwikkelen van nieuwe methodes, en ondersteunen bij implementatie en training. Samen met de deelnemende instellingen inventariseren we hun kennisbehoeften en faciliteren we leernetwerken voor professionals. Het voordeel is dat niet iedere instelling zelf het wiel opnieuw hoeft uit te vinden, professionals kunnen profiteren van landelijke uitwisseling en (regionale) initiatieven van elkaar kunnen leren.

Om de missie van Phrenos te realiseren is samenwerking met kennispartners, cliënten- en naastenorganisaties, beroeps- en brancheverenigingen, (lokale) overheden en uitvoeringsinstanties een belangrijke randvoorwaarde. Phrenos zal als kenniscentrum bijdragen aan het tegengaan van versnippering in kennis, praktijk en beleid, een stevige rol spelen in de lobby naar beleid en politiek en een initiërende rol vervullen bij onze uitvoeringspraktijk. Samen met relevante partners willen we een beweging creëren die het herstel en de maatschappelijke inclusie van mensen met ernstige psychische problemen bevordert.

Onze thema's

In dit meerjarenprogramma presenteren wij de thema's waarop Phrenos actief is.

We verwachten in de jaren 2022 en 2023 de verbinding tussen kennis en praktijk nog beter tot stand te kunnen brengen. Of we daarbij goed op koers blijven gaan we actief volgen en evalueren met de deelnemende instellingen.

De thema's zoals ze nu gekozen zijn hebben nog niet allemaal als vertrekpunt een maatschappelijke opgave die vanuit een cliënt perspectief geformuleerd is. Ook hier zullen de komende tijd meer nadruk op gaan leggen en 'aanpassingen doen waar nodig'. Om het perspectief van cliënten en naasten hierbij een eigenstandige inhoudelijke positie te geven, denken we aan het oprichten van een panel of adviesraad hiervoor.

De keuze voor de thema's en de daarbij horende ontwikkel- en implementatieagenda van Phrenos is gelieerd aan de thematische uitvoeringsagenda van Samen over de brug (zie pagina 8).

Hieronder volgt een korte beschrijving van de zes thema's.

1. Mensenrechten en destigmatisering

Veel mensen met ernstige psychische problemen worden geconfronteerd met sociale uitsluiting en stigma, ook binnen de ggz. Ervaringen met stigmatisering en de demoralisatie die er vaak het gevolg van is, is een belangrijke barrière voor herstel. Op dit moment verblijven de meeste mensen met een ernstige psychische problemen wel in de samenleving, maar velen voelen zich er niet echt deel van uitmaken. Om sociale inclusie te bevorderen zouden we de bandbreedte van wat we als samenleving normaal beschouwen, moeten oprekken. Een opdracht die we met het ondertekenen van het VN verdrag Handicap in Nederland bovendien ook formeel zijn aangegaan. Belangrijke activiteit van Phrenos op dit thema is het Kennisconsortium destigmatisering en sociale inclusie (zie [Kennisconsortium destigmatisering en sociale inclusie - Kennisplatform Phrenos \(mett.nl\)](https://www.mett.nl/)), een samenwerkingsverband van organisaties op het gebied van zorg, werk en onderzoek die zich hiervoor inspannen.

2. Participatie en rehabilitatie

Actief deelnemen aan de maatschappij, maatschappelijke en sociale rollen vervullen, is voor de meeste van ons van belang. Participeren kan op vele terreinen zoals in betaald of vrijwillig werk, opleidingen, verenigingsleven, sport, sociale relaties, wonen en gezinsleven. Het kan plezier en structuur opleveren, contacten, gevoel van eigenwaarde etc. Maar lang niet voor iedereen is dat na een periode van psychische ontwrichting gemakkelijk. Rehabilitatie ondersteunt mensen bij het verkennen, ondersteunen, kiezen, verkrijgen en behouden van hun participatiedoelen via methodieken als Individuele Rehabilitatie Benadering (IRB) en Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen (SRH). Phrenos heeft veel activiteiten op het gebied van arbeidsre-integratie. Bijvoorbeeld

door training, implementatie en ontwikkeling van Individuele Plaatsing en Steun (IPS, zie www.werkenmetips.nl) en als partner in het Europese MENTUPP project dat zich richt op het bevorderen van de psychische gezondheid op de werkplek (www.mentupproject.eu/).

3. Herstelondersteuning en ED

Herstel is het centrale begrip in het thema Herstelondersteuning en Ervaringsdeskundigheid. De kern van het thema bestaat uit het ruimte maken voor het individuele proces van herstel van welbevinden van cliënten in hun context. En te zorgen dat de zorg daarbij aansluit en volgt, en het niet bepaalt.

Herstel kan worden begrepen als een omvattend begrip waar alle aspecten van zorg en sociale ondersteuning onderdeel van kunnen uitmaken mits ze kunnen voegen in de betekenisgeving van de cliënt en zijn/haar netwerk.

Het vraagt om scholing van vaardigheden en deskundigheidsbevordering van hulpverleners, van directies en besturen om te leren hoe professionele kennis dienstbaar te maken zodanig dat cliënten ruimte blijven voelen om zelf betekenis te vinden en regie te houden/krijgen over het eigen proces. Hierbij hebben ervaringsdeskundigen een belangrijke taak en Peer Supported Open Dialogue is een methode die hiervoor kan worden ingezet (zie [www. POD Nederland - Kennisplatform Phrenos \(mett.nl\)](http://www.PODNederland-KennisplatformPhrenos(mett.nl))). Het vraagt ook om beschikbaarheid van methodische zelfhulp, zoals WRAP en Herstellen Doe je Zelf (zie [Methodieken - Kenniscentrum Phrenos Kenniscentrum Phrenos](http://Methodieken-KenniscentrumPhrenosKenniscentrumPhrenos)), waar cliënten kunnen onderzoeken wat voor hen herstel van welbevinden eruit ziet en wat dit kan ondersteunen. Deze zelfhulp kan in het proces van democratisering ook beschikbaar gemaakt worden voor naasten en hulpverleners.

4. Goede zorg

Ons uitgangspunt is dat mensen met ernstige psychische problemen de best mogelijke behandeling, begeleiding en ondersteuning moeten krijgen aangeboden. Interventies van bewezen waarde variërend van medicatie tot traumabehandeling, herstelondersteunende intake en herdiagnostiek, en zelfhulp. Helaas blijkt uit vele studies dat state-of-the-art zorg in de praktijk nog lang niet beschikbaar is voor iedereen. In de praktijk moeten de beschikbare wetenschappelijke inzichten over goede zorg bovendien worden gecombineerd met ervarings- en professionele kennis. Op individueel niveau moet in overleg met de triade (cliënt, naasten en hulpverlener) steeds worden bepaald wat de beste keuze is bij die specifieke combinatie van klachten, wensen en omstandigheden (personalized care). Belangrijke activiteiten op dit thema zijn onze ondersteuning bij het Doorbraakproject Netwerkpsychiatrie (zie [Netwerkpsychiatrie - Kennisplatform Phrenos \(mett.nl\)](http://Netwerkpsychiatrie-KennisplatformPhrenos(mett.nl))) en het actieplatform Herstel voor Iedereen (zie [Herstel voor Iedereen - Kennisplatform Phrenos \(mett.nl\)](http://HerstelvoorIedereen-KennisplatformPhrenos(mett.nl))).

Ook faciliteert Phrenos het Netwerk Innovatie & Productontwikkeling Autisme (NIPA, zie [Netwerk Innovatie en Productontwikkeling Autisme - Kenniscentrum Phrenos Kenniscentrum Phrenos](http://NetwerkInnovatieenProductontwikkelingAutisme-KenniscentrumPhrenosKenniscentrumPhrenos)). Het NIPA is het landelijk netwerk van (ervaringsdeskundige) autismeprofessionals, werkzaam bij ggz-organisaties. Het NIPA maakt producten voor de behandeling en begeleiding van mensen met autisme, die erop zijn gericht dat mensen zélf voorwaarden in handen krijgen om zoveel mogelijk zelfstandig hun leven vorm te geven en bij te sturen. Ook voorziet het NIPA in een centrale plek waar specialistische kennis wordt samengebracht en waar specialisten en generalisten elkaar kunnen vinden.

5. Zorggerelateerde preventie

Hoe voorkomen we -zo veel als mogelijk- dat psychische problemen een negatieve, blijvende impact op iemands dagelijks leven hebben? Het gaat daarbij niet enkel om het voorkomen dat symptomen verergeren, maar ook om het voorkomen van verdere beperkingen in het dagelijks functioneren, het verlies van maatschappelijke en sociale rollen, en minder kwaliteit van leven. Zorggerelateerde preventie ligt binnen het bereik van ggz-professionals, maar hoort ook bij het sociaal domein.

‘Preventie van ernstige psychische aandoeningen’ was één van de twee strategieën die in de Over de brug (2014) werden voorgesteld om in Nederland ‘een derde meer herstel’ te realiseren, maar heeft nog veel minder praktische uitwerking gekregen. Activiteiten op dit thema zijn het Netwerk Vroege Psychose (zie [Netwerk Vroege Psychose - Kennisplatform Phrenos \(mett.nl\)](https://www.mett.nl/)) en het promotieonderzoek van Lars de Winter naar het lange termijn beloop van een psychose, dat we uitvoeren afdelingen psychiatrie van het Amsterdam UMC en het UMCG.

6. GGZ en Sociaal Domein

Als het kan, zijn mensen het beste af in hun eigen leefomgeving en met hun eigen sociale netwerk. Daar kan herstel duurzaam vorm krijgen en speelt het leven zich af. Problemen op gebied van bijv. wonen, inkomen en somatische gezondheid lost de ggz bovendien niet in z'n eentje op. Mensen krijgen nu in de praktijk vaak te maken met zo veel verschillende disciplines en sectoren dat ze door de bomen het bos niet meer zien. Zorgonderdelen sluiten niet goed op elkaar aan, werken langs elkaar heen, en cliënten en hun naasten hebben te weinig regie over hun leven en zorg. Vooral de samenwerking tussen ggz en sociaal domein moet een stuk beter. Dit thema richt zich op het bevorderen van die inhoudelijke samenwerking en de randvoorwaarden die daarvoor nodig zijn. Naast de initiatieven die al zijn genoemd bij thema 4 Goede Zorg, bijv. netwerkpsychiatrie, is de Regionale Quicksan bij complexe ggz problematiek, onderdeel van het Programma Beschermd Thuis, een belangrijke activiteit op dit thema. In de Quicksan gaan cliënten, zorgaanbieders, gemeenten en zorgverzekeraar in vijf regio's samen aan de slag om tot een verbeterplan voor de praktijk in hun regio te komen.

Uitvoeringsagenda

Hieronder beschrijven we welke opzet voor een uitvoeringsagenda wij voor ogen hebben. Per thema zal bepaald worden wat Phrenos levert op uitvoerend (micro) niveau (bijv. tools voor professionals), meso niveau (bijv. training en scholing voor een organisatie of intersectorale samenwerking in een regio) en op macroniveau (bijv. kennisontwikkeling door onderzoek, beleidsadvisering of politieke lobby).

In de uitvoeringsagenda van elk thema gaan we ook na welke fases van de kenniscyclus reeds doorlopen zijn en welke nog doorlopen moeten worden en derhalve voorrang moeten krijgen. Tijdens het overleg met bestuurders van de aangesloten instellingen (oktober 2021) werd ook aandacht gevraagd voor de toekomstbestendigheid van projecten. Niet alleen wat betreft de kennis-effectiviteit maar ook wat betreft inzet van personeel en technologie/digitalisering.

Als een matrix over de thema's willen we een wetenschappelijk kennisnetwerk organiseren met een adviesgroep van hoofdonderzoekers. Dit netwerk is bedoeld om (junior) onderzoekers uit de lid instellingen te inspireren en beter te ondersteunen in de uitvoering van hun onderzoek. Landelijke actuele ontwikkelingen (zoals de gevolgen van corona maar ook digitalisering en technologie) zullen eveneens gesignaleerd moeten worden en opgepakt wanneer er impact te verwachten valt op de Phrenos thema's.

Thema's	Porte-feuille	Diensten/producten /projecten		
		micro niveau (cliënten, naasten en professionals)	meso niveau (organisaties, regio's)	macro niveau (landelijk)
Mensenrechten en destigmatisering	<i>Sanne Beaudoin</i>	<ul style="list-style-type: none"> • NECT interventie (zelfstigma) • Honest Open and Pride (HOP) • Quick scan stigma (ggz teams) 	<ul style="list-style-type: none"> • Implementatie generieke module Destigmatisering 	<ul style="list-style-type: none"> • Kennisconsortium Destigmatisering • Destigmatisering in de wijk; keuzehulp en routekaart
Participatie en rehabilitatie	<i>Sarita Sanches</i> <i>Cris Bergmans</i>	<ul style="list-style-type: none"> • EU project MENTUPP voor interventie op werkvloer • CREW onderzoek IPS en cognitieve remediatie • Conceal or reveal (CORAL) 	<ul style="list-style-type: none"> • Training en implementatietrajecten IPS • Modeltrouw-metingen IPS • Platform IPS 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek ministeriële regeling IPS-CMD • Congres a life less Lonely • Lerend netwerk methoden persoonlijk maatschappelijk herstel • Studiedag Maatschappelijke Participatie • Onderzoek kostprijs IPS
Herstelondersteuning en ED	<i>Dienke Boertien</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Cursus over Zingeving 	<ul style="list-style-type: none"> • Training en implementatie zelfhulp: WRAP en HdjZ • Lerend netwerk ED • Platforms Familie ED en ED in F-ACT • Lerend netwerk zorg in de Triade • Platform herstel en ouderen 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek verbreding inzet WRAP • Landelijk project over ED (kwaliteitsstandaard) • Onderzoek POD • Cursus filosofie & Herstel
Goede zorg	<i>Daniëlle Van Duin</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zelfmanagement bij autisme • Opleiding Peer Supported Open Dialogue 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorbraak project Netwerkpsychiatrie • Lerend netwerk LVB en EPA • Lerend netwerk Somatische zorg en leefstijl • Inventarisatie somatische screening en leefstijl (Zorginstituut) • Implementatie ondersteuning Zorgstandaarden en Modules • Aanpak wachttijden • Monitor Psychische problemen i.s.m. KPMG 	<ul style="list-style-type: none"> • Psychosecongres • Samen over de Brug • Netwerk Vroege psychose • Netwerk Innovatie & Productontwikkeling Autisme
Zorggerelateerde preventie	<i>Lars de Winter</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Lerend netwerk preventie • Lerend netwerk onderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek predictoren beloop psychose (sociaal, klinisch, kwaliteit van leven); • Veldraadpleging experts (TijdschriftvPsychiatrie)
GGZ en Sociaal Domein	<i>Jessica de Nijis</i> <i>Christine Kuiper</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Training pluis niet-pluis voor professionals uit sociaal domein 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale Quicksan complexe ggz problematiek voor samenwerking ggz en sociaal domein • Lerend Netwerk over Herstelondersteunend werken in de wijk; • Taskforces EPA (afgerond) 	<ul style="list-style-type: none"> • Landelijke lessen voor de samenwerking tussen ggz en sociaal domein

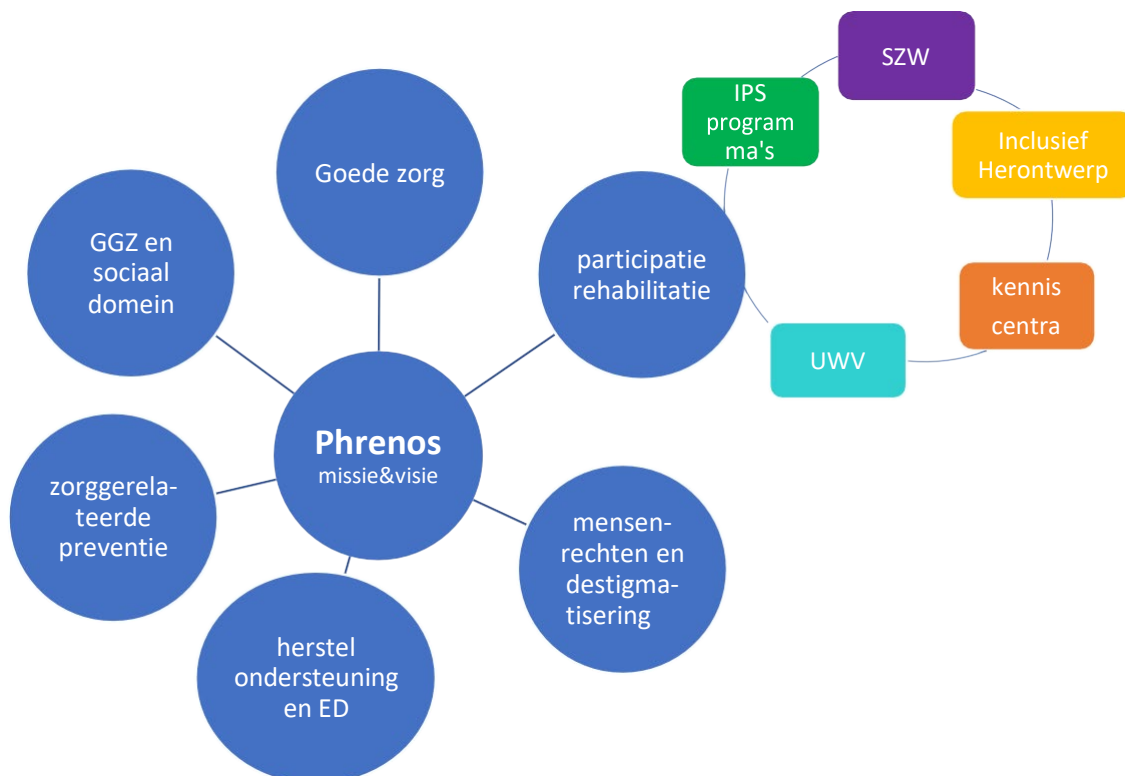

Phrenos als netwerkorganisatie, intern en extern

Phrenos heeft als kenniscentrum een positie in een druk bezet speelveld van landelijke en regionale partijen die kennis vragen en toepassen en van partijen die kennis ontwikkelen. Omdat wij samen met deze partners een beweging willen creëren die het herstel en de maatschappelijke inclusie van mensen met ernstige psychische problemen bevordert, zullen wij Phrenos in de komende jaren steeds meer gaan inrichten als een netwerkorganisatie. Netwerken zijn nodig voor vraagstukken waarbij mensen en organisaties gezamenlijk moeten opereren, maar het niet altijd vanzelfsprekend is om die gezamenlijkheid voor elkaar te krijgen (Opheij e.a., 2018). Deze (externe) netwerken zijn geen doel op zichzelf maar een manier om in een niet-hierarchische samenwerking tot echte doorbraken te komen.

Door ons op thema's te organiseren en medewerkers van Phrenos als portefeuillehouder per thema te benoemen, creëren we een inhoudelijk aanspreekpunt en kunnen we bovendien flexibel aanhaken bij initiatieven van netwerkpartners of andere stakeholders op dat thema (zie fig. 1). Uitgangspunt en referentiepunt voor de evaluatie per thema zijn de missie en visie van Phrenos. Zo kunnen we de activiteiten per thema's beter in kaart brengen en de impact van onze producten evalueren. Door intern ook de verschillende thema's als een netwerk neer te zetten beogen we meer samenwerking en samenhang te realiseren t.a.v. de activiteiten, diensten en producten van Phrenos en ook de herkenbaarheid en zichtbaarheid van Phrenos te vergroten.

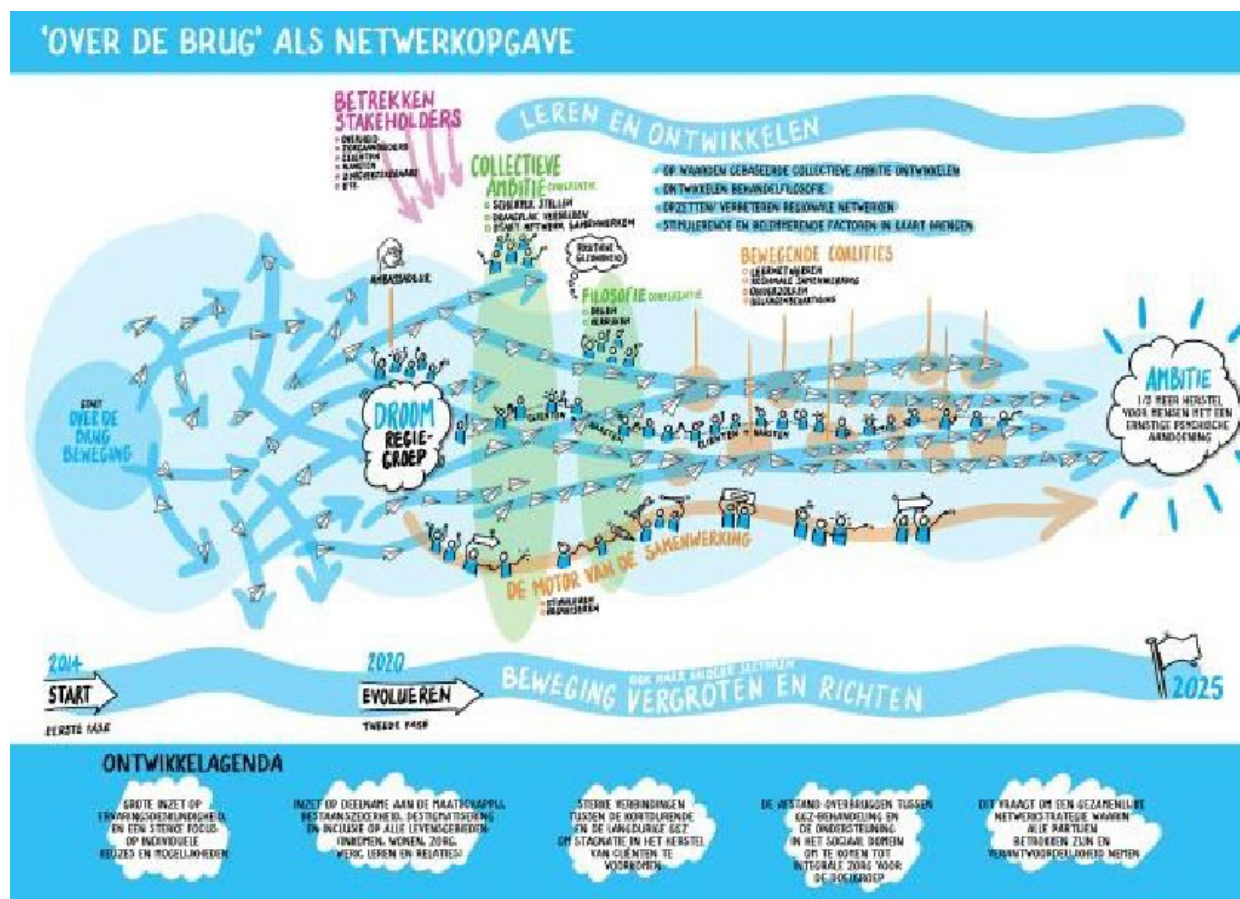
Figuur 1: Intern netwerk Phrenos (blauw) met voorbeeld van extern thema netwerk 'participatie/rehabilitatie' waar Phrenos aansluit als initiatiefnemer, of onderzoek uitvoert of samenwerkt met IPS programma's van (deelnemende) ggz-instellingen.

Deelname Samen over de Brug

Op grond van de constatering van de tussentijdse evaluatie van de ambitie van Over de Brug is 'Samen over de brug' gestart. Samen over de Brug is een open netwerk met vele partijen uit de ggz en sociaal domein, dat wordt gedragen door MIND, Phrenos, de Nederlandse ggz, Valente, en de VNG. Sociaal Werk Nederland, Divosa en Movisie sluiten indien mogelijk nog aan voor een goed evenwicht in vertegenwoordiging tussen verschillende sectoren.

Figuur 2

Samen over de Brug is een verbindingpunt (centrale hub) waar de netwerken en initiatieven van deelnemende organisaties samenkomen, zoals spaken (spokes) van een wiel samenkomen in het midden. Een wiel waar ook andere landelijke en regionale initiatieven (decentrale hubs) aan verbonden zijn om kennis uit te wisselen en te leren van elkaar. Met deze opzet wil samen over de Brug de beweging faciliteren die nodig is om tot een transformatie in de GGZ te komen die bijdraagt aan het in de praktijk brengen van de doelen van over de brug I.

De komende tijd zullen de partijen van Samen over de brug een uitvoeringsagenda vaststellen. Deze agenda bevat belangrijke onderwerpen, die we samenstellen op basis van de prioriteiten van deelnemende partijen. Die uitvoeringsagenda richt zich op de praktijk én beleidsbeïnvloeding. Per onderwerp zullen we met een brede coalitie van partijen, initiatieven en experts aan de slag gaan (zie figuur 2). Daarbij wordt gedacht aan vormen als learning communities of communities of practice.

Tot slot

Dit meerjarenplan is een levend document waarmee we een ontwikkeling willen inzetten, die in de loop van de tijd zal evolueren. We zullen ons meerjarenplan aanpassen als het ons gevraagd wordt of als het strategisch logisch is in het licht van andere ontwikkelingen. Ook willen we de deelnemende instellingen vragen op welke manier ze aan de verschillende thema's van Phrenos willen deelnemen, zodat ze actief worden en zich committeren aan de doelstellingen van Phrenos.

Uiteraard zit er ook een mogelijk risico aan de keuze voor deze vorm, namelijk dat door de verbinding aan te gaan met externe stakeholders, eigen inhoud en rol minder zichtbaar is. Dat risico zullen we moeten meenemen in de evaluaties met de portefeuillehouders, de Deelnemersraad en het Bestuur (zie hieronder). Door ieder half jaar (in afstemming met bestuur, portefeuillehouders en de deelnemersraad) concrete doelen en output voor de verschillende thema's te benoemen, houden we focus op onze inzet, wordt het resultaat minder vrijblijvend en hopen we de zichtbaarheid van Phrenos voldoende te behouden.